

Yliopistossa työskentelevän kääntämisen ja tulkkauksen opettajan ja tutkijan työnkuvaus

Yliopistoissa työskentelevät kääntämisen ja tulkkauksen **opettajat** kouluttavat tulevia kääntäjiä, tulkkeja, lokalisoijia, teknisiä viestijöitä ja muita kulttuurienvälisen viestinnän asiantuntijoita sekä tekevät alan tutkimusta. Yliopistonlehtorien, lehtorien ja yliopisto-opettajien työajasta suurin osa on varattu kääntämisen ja tulkkauksen ammattitaidon ja teorioiden opettamiseen. Lisäksi he tekevät tutkimusta sekä ohjaavat HuK- ja pro gradu -tutkielmia ja väitöskirjoja. Professorien työajassa tutkimus painottuu enemmän, mutta heidänkin työhönsä kuuluu kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen opetus sekä tutkielmien ja väitöskirjojen ohjaus.

Kääntämisen ja tulkkauksen **tutkijoita** ovat sekä tohtorikoulutettavat eli väitöskirjaa tekevät ns. nuoremmat tutkijat että jo väitelleet. Suurin osa tutkijoista tekee tutkimusta joko osana yliopistotyötään (ks. edellinen kappale) tai täysipäiväisesti esimerkiksi apurahan turvin. Osa kuitenkin tekee tutkimusta muun päivätyön ohessa. Myös tutkijoilta ja väitöskirjantekijöiltä saatetaan edellyttää opetuksen antamista.

Kääntämisen ja tulkkauksen opettajan ja tutkijan tulee olla laaja-alaisesti perehtynyt kääntämisen ja tulkkauksen ammattikäytäntöön, teorioihin ja tutkimukseen sekä didaktiikkaan.

Kääntämisen ja tulkkauksen opettajan ja tutkijan **tulonhankintaan liittyviä kustannuksia** aiheuttavat mm.

- Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton jäsenyys, joka mahdollistaa ammattikäytänteiden seuraamisen ja vuoropuhelun kääntäjien ja tulkkien kanssa sekä liiton tilaisuuksissa että jäsenmaksuun sisältyvän *Kääntäjä*-lehden kautta
- tutkimuskirjallisuuden hankkiminen
- käännös- ja tulkkausala sekä kääntämisen ja tulkkauksen opetusta käsittelevän ammattikirjallisuuden ja muiden julkaisujen hankkiminen
- tieteellisiin konferensseihin ja käännösalan tapahtumiin osallistuminen
- tieteellisten asiantuntijatekstien ja tutkimusta käsittelevien populaarijulkaisujen kirjoittaminen (esimerkiksi työvälineiden hankinta- ja ylläpitokustannukset sekä mahdolliset kielentarkastuskulut)
- oman kääntämis- ja tulkkaustaidon ajan tasalla pitäminen
- työkielten (äidinkielen ja muiden työkielten) taidon ylläpitäminen ja kehittäminen seuraamalla kauno-, tieto- ja ammattikirjallisuutta, ammatti- ja aikakauslehtiä ja yleensäkin kaikkia kirjallisia ja suullisia tuotteita, joista kulttuuri- ja kielirajat ylittävän tekstintekijän ammattitaito on riippuvainen
- ajan tasalla olevat tekniset työvälineet. Opettajalla ja tutkijalla on oltava myös kotonaan käytettävissään vähintäänkin tietokone, tavalliset tekstinkäsittely-, esitysgraafikka- ja taulukkolaskentaohjelmat sekä Internet-yhteys. Moni opettaja tarvitsee opetuksen valmistelussa ja harjoitustöiden arvioinnissa myös käännösteknologiaa (esimerkiksi käännösmuistiohjelmia). Laitteistoa ja ohjelmien lisenssejä on päivitettävä säännöllisesti.
- kansainvälisten asiantuntijaverkostojen toimintaan osallistuminen ja verkostojen rakentaminen opetus- ja tutkimusvierailuilla ja konferensseissa

Kaikkia edellä kuvattuja tulonhankintaan liittyviä kustannuksia voidaan täydellä syyllä pitää verotuksessa vähennyskelpoisina kuluina.

Lisäksi kääntämisen ja tulkkauksen opettajilla ja tutkijoilla on oikeus **työhuonevähennykseen** muiden opetusalan ammattilaisten tavoin. Vaikka opettajalla tai tutkijalla olisikin työhuone yliopiston tiloissa, osa tutkimuksesta, opetuksen valmistelusta sekä harjoitustöiden kommentoimisesta ja arvioimisesta täytyy suorittaa kotona.

Ks. myös Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton laatimat ”Freelancekääntäjän työnkuvaus” ja ”Freelancetulkin työnkuvaus”.